

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE KROŚNICE NA ROK 2013

I. Wprowadzenie:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 rok, zwany dalej Programem określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 roku Nr 70 poz. 473 z późn. zm.). Polityka rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Krośnice prowadzona jest zgodnie z kierunkami określonymi w niniejszym programie stawiającym rozwinięcie i kontynuację działań z zakresu profilaktyki uzależnienia od alkoholu prowadzonych w latach poprzednich. Najważniejszymi aktami prawnymi regulującymi kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu – oprócz przywołanej wyżej ustawy – są:

- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2007 – 2015
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krośnice na lata 2011 – 2015,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2012 – 2017.
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzona jest realizacja wskazanych działań jest **gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych** (art. 4¹ ust. 2). Zadania ujęte w gminnym programie są **inicjowane przez gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych** (art. 4¹ ust. 3), powołaną przez wójta, natomiast **realizatorem programu, zgodnie z postanowieniami wynikającymi z zapisu w art. 4¹ ust 2, jest Urząd Gminy Krośnice.**

II. DIAGNOZA

1. Problem alkoholowy w Polsce

Z danych zawartych w sprawozdaniu Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z realizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w 2008 roku wynika niezbicie, że Polacy spożywają coraz więcej alkoholu, wybierając coraz częściej mocniejsze trunki. Spożycie czystego alkoholu w przeliczeniu na jednego Polaka wzrosło w ciągu 2008 r. o 0,37% (z 9,21 w 2007 r. do 9,58 litra 2008 r.) Wzrostowi spożycia sprzyjała decyzja o obniżeniu podatku akcyzowego a także wzrost dostępności ekonomicznej poszczególnych rodzajów alkoholi. Niepokój powinna również budzić obserwowana od kilku lat zmiana w strukturze spożycia alkoholu; ponad 1/3 spożycia przypada w ostatnich latach na wyroby spirytusowe i stale się zwiększa. Wzrost ten następuje kosztem wina. Piwo stanowi blisko 55% spożywanego alkoholu. Należy ponadto zauważyć, że niemal 16% Polaków i około 2% Polek spożywa alkohol w sposób zwiększający prawdopodobieństwo wystąpienia bardzo poważnych szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych.

Alkohol stanowi przyczynę negatywnych zjawisk, do których zaliczyć należy

wykroczenia, wypadkowość oraz czyny karalne. Z danych Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji wynika, że w 2008 r. nietrzeźwi użytkownicy dróg uczestniczyli w 6 375 wypadkach drogowych (13% ogółu wypadków), śmierć w nich poniosło 748 osób (13,8% ogółu zabitych), a 8 025 osób odniosło obrażenia (12,9% ogółu rannych).

Badania ankietowe w szkołach dostarczają informacji o rozpowszechnieniu eksperymentalnego i okazjonalnego używania substancji psychoaktywnych. Zmiany w tym zakresie jako wskaźnik efektów realizacji działań zapobiegawczych – stąd potrzeba monitorowania ESPAD - ogólnopolskie badanie ankietowe zrealizowane w maju-czerwcu 1995 r., 1999 r., 2003 r., 2007 r. oraz obecnie, w 2011 r., tj. w wśród uczniów dwóch roczników - wiek: 15-16 lat i 17-18 lat w ramach międzynarodowego projektu badawczego.

W 2011 r. badanie zrealizowano na próbie losowej młodzieży trzecich klas gimnazjów i drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. W badaniu zastosowano wystandaryzowany kwestionariusz do samodzielnego wypełniania przez uczniów. W ankiecie pytano o osobiste doświadczenia z każdą z substancji osobno wymieniając ich nazwy. Wyniki badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach na Temat Używania Alkoholu i Narkotyków), które przeprowadzone zostały wśród nastolatków w 2011 roku wskazują, iż napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej w Polsce, zaś kontakt z alkoholem ma za sobą aż 90,2% gimnazjalistów z klas III i 94,8% klas szkół ponadgimnazjalnych. Ponadto spożywanie alkoholu indukuje inne ryzykowne zachowania.

Podsumowanie wyników dotyczących alkoholu – stwierdzono, że młodzież w większości zalicza się do konsumentów alkoholu, pije przede wszystkim piwo – rzadziej sięga po inne napoje, poważnym problemem jest upijanie się.

Podsumowanie wyników dotyczących narkotyków – stwierdzono rozpowszechnienie używania substancji nielegalnych jest znaczne, chociaż o wiele niższe niż legalnych – spośród nielegalnych najbardziej rozpowszechnione są przetwory konopii.

Diagnoza problemów alkoholowych występująca w gminie:

Charakterystyka problemów (stan problemów): sporządzona na podstawie informacji przekazanej przez Komendę Powiatową Policji w Miliczu;

Lp.	Stan problemów	Rok 2011	Rok 2012
1	Ilość osób doprowadzonych do Komendy Powiatowej Policji do wytrzeźwienia	14	29
2	Ilość wniosków do Sądów o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego Ilość wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	8 22	2 23
3	Ilość wszczętych postępowań przygotowawczych dot. przemocy w rodzinie	7	4
4	Ilość interwencji wobec przemocy w rodzinie (wszyscy sprawcy nietrzeźwi)	29	17
5	Ilość nietrzeźwych kierującymi pojazdami	36	50
6	Ilość interwencji w stosunku do osób nietrzeźwych W tym :nietrzeźwych nieletnich	54 2	66 3

7	Ilość interwencji domowych:	77	71
	W tym: - procedura Niebieskiej Karty,	17	18
	- ilość nietrzeźwych sprawców przemocy domowej	29	17

Ponadto przeprowadzono badanie – diagnozę Gminy Krośnice w 2004 roku, dotyczącą aktualnego poziomu zagrożenia problemami alkoholowymi i narkotycznymi. Zastosowano równolegle trzy metody do przeprowadzenia badań : sondaż terenowy oraz kwestionariusze diagnostyczne dla młodzieży i osób zawodem lub funkcją związanych z przeciwdziałaniem badanym problemom. Badania te były wykonane w 18 wsiach. Przebadano łącznie liczbę około 210 osób, z czego do analizy zakwalifikowano 204. Badani dobierani byli losowo wg. ustalonych w założeniach kryteriów próby kwotowej (płeć, wiek, miejsce zamieszkania, praca). Profil podaży alkoholu wg respondentów sondy uległ zdecydowanie pogorszeniu. Podaż nadmierna alkoholu występuje w rejonach Stara Huta, Brzostowo, Łazy Małe, Grabownica. Nastąpił także wzrost dorosłych osób nietrzeźwych w rejonach Wąbnic, Bukowic, Kuźnicy Czeszyckiej, Wierzchowic i Brzostowa. Respondenci w 91,24% opowiedzieli się za przyrostem ilości młodzieży używającej alkohol w sposób widoczny.

Ostatnie badania (ESPAD 2011) wskazują, iż w Polsce wskaźniki dotyczące zachowań ryzykownych utrzymują się na podobnym poziomie, odnotowuje się nawet spadek pewnych wskaźników, dotyczących sięgania przez młodych ludzi po substancje psychoaktywne.

Aby określić spożywanie napojów alkoholowych i narkotyków na terenie gminy Krośnice, zaplanowano przeprowadzenie diagnozy społecznej na przełomie roku 2013 i 2014. Po przeprowadzeniu badań będziemy mogli porównać na przełomie 10 lat, czy spożycie ma tendencje spadkową czy rosnącą i w jakim kierunku bardziej aktywna. Po wykonaniu takich badań i porównań będziemy mogli wypracować i podejmować bardziej ukierunkowane programy profilaktyczne.

2. Osoby i instytucje przygotowane do rozwiązywania problemów alkoholowych to :

- 1) Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 2) Gminny Zespół Interdyscyplinarny
- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 4) Pedagogzy Szkolni, psychologzy szkolni

3. Najważniejsze problemy do rozwiązania w 2013 roku:

- 1) zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień
- 2) zmniejszanie rozmiarów problemów, które występują na terenie gminy, poprzez pomoc w realizowaniu programów profilaktycznych w szkołach,
- 3) wspieranie psychospołeczne i prawne osób poddawanych przemocy w rodzinie
- 4) oraz nawiązanie ścisłej współpracy z Komendą Policji i opracowanie wspólnych zadań w celu zabezpieczenia i udzielanie szybkiej pomocy osobom poszkodowanym przez osoby nadużywające alkoholu i zagrażające swoim zachowaniem bezpieczeństwa dla swoich rodzin i okolicy,

4. Przewidywana wysokość środków finansowych na realizację gminnego programu profilaktyki są dochody uzyskane z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w roku 2013r.- w kwocie 110 000 zł, oraz 4.000,00 zł przeznaczono na realizację gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

III. Cele programu :

- 1) poprawa dostępności do leczenia odwykowego mieszkańcom gminy,
- 2) wspieranie psychospołeczne i prawne osób poddawanych przemocy w rodzinie,
- 3) prowadzenie działań profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki szkolnej i rodzinnej,
- 4) współdziałanie merytoryczne i wspieranie finansowe instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania gminne z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 5) zmniejszenie ilości przypadków naruszeń przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

IV. Kategorie zadaniowe prowadzące do osiągnięcia wskazanych wyżej celów:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

realizacja przez:

- 1) prowadzenie punktu konsultacyjno – motywującego do podjęcia leczenia odwykowego.
- 2) wspieranie organizacyjne i finansowe (pozostających poza finansowaniem Narodowego Funduszu Zdrowia) dodatkowych programów diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, uzgodnionych ze specjalistycznym leczeniem odwykowym i niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej na terenie gminy Krośnice.
- 3) merytoryczne wsparcie, działających na terenie gminy:
 - a) świetlic środowiskowych,
 - b) grupy Anonimowych Alkoholików

2. Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

realizacja przez:

- 1) usprawnienie prac związanych z postępowaniem wobec mieszkańców gminy nadużywających alkoholu;
- 2) współpraca z biegłymi opiniującymi w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- 3) kontynuacja i uruchomienie nowych programów w świetlicach środowiskowych dla dzieci podlegających przemocy w rodzinie;
- 4) kontynuacja działania i poszerzenie oferty punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych realizacja przez:

- 1) realizację na terenie szkół i innych placówek opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, odpowiadających standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne (formy niestacjonarne i stacjonarne);
- 2) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, przeznaczonych dla rodziców dzieci uczestniczących w programach;
- 3) organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży;
- 4) wdrażanie pozalekcyjnych zajęć sportowych do programów profilaktyki

- środowiskowej;
- 5) poszerzenie zakresu oferty programów opiekuńczo–wychowawczych i socjoterapeutycznych o dożywanie uczestników programów.
4. **Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:**
realizacja przez
- 1) dofinansowanie instytucji i jednostek samorządowych gminy realizujących poszczególne elementy programu;
 - 2) współfinansowanie i finansowanie organizacji pozarządowych, realizujących gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w oparciu o przepisy art. 118 ustawy o finansach publicznych.
5. **Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:** realizacja przez:
- 1) monitorowanie przestrzegania przepisów określonych w art. 13 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - 2) monitorowanie przestrzegania przepisów określonych w art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. **Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.**

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Członkom Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przysługuje wynagrodzenie za:
 - 1) prace związane z inicjowaniem, opiniowaniem i monitorowaniem realizacji Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,
 - 2) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - 3) kontrolę przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Wójta,
 - 4) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - 5) inicjowanie działań zmierzających do udzielania pomocy rodzinom, w których występuje przemoc,
2. Udział w pracach Komisji potwierdza się podpisem na liście obecności na posiedzeniu.
3. Za prace określone w punkcie 1 ustala się wynagrodzenie w wysokości od 120 zł do 180 zł miesięcznie. Wysokość wynagrodzenia uzależniona jest od aktywności oraz nakładu pracy związane z realizacją zadań o których mowa w pkt 1.
4. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia poszczególnych członków Komisji ustala Wójt na wniosek Przewodniczącego Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.
5. Wynagrodzenie, nie przysługuje za miesiąc, w którym członek Komisji nie uczestniczył w jej pracach. W przypadku nieobecności w co najmniej jednym posiedzeniu wynagrodzenie ulega proporcjonalnemu obniżeniu.
6. Członkowi komisji, w przypadku delegowania do udziału w szkoleniach, spotkaniach poza terenem Gminy przysługuje zwrot kosztów podróży wg

powszechnie obowiązujących zasad, czyli na podstawie rozliczenia delegacji, za bilety lub ryczałtu za używanie prywatnego samochodu do celów służbowych.

7. Członkom Komisji, będącymi jednocześnie członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego za udział w posiedzeniach tego Zespołu, które odbywać się będą poza jego miejscem zamieszkania, przysługuje zwrot kosztów podróży wg zasad określonych odpowiednio w pkt. 6 powyżej.

Zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Określa się zasady finansowania i wysokości stawek za podstawowe rodzaje prac zlecanych, takich jak:

1. W programach szkoleniowych dla wybranych profesji:
 - 1) stawki dla wykładu dydaktycznego od 150 zł – 300 zł
 - 2) stawki dla treningów psychologicznych od 90 zł – 120 zł.
2. Zajęcia profilaktyczne i edukacyjno-rozwojowe dla dzieci, młodzieży, rodzin oraz nieprofesjonalistów:
 - 1) Zajęcia profilaktyczne dla młodzieży - wynagrodzenie od 30 zł do 50 zł/h,
 - 2) Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym - wynagrodzenie od 22 zł do 35 zł/h,
 - 3) stawki za prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych od 35 zł do 50 zł/h,
3. Pomoc terapeutyczna oraz pomoc rehabilitacyjna dla osób uzależnionych i członków ich rodzin:
 - 1) stawka za godzinę psychoterapii indywidualnej od 40 zł do 55 zł,
 - 2) stawka za godzinę psychoterapii grupowej od 40 zł do 60 zł,
 - 3) stawki za specjalistyczną pomoc dla DDA i osób współuzależnionych od 40 zł do 55 zł/h.
4. Działania interwencyjno-wspierające dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe:
 - 1) stawka za dyżury interwencyjno – wspierające od 25 zł do 40 zł/h,
 - 2) stawka za dyżury w punktach interwencyjno – konsultacyjnych 25 zł do 35 zł/h,
 - 3) stawka za zajęcia korekcyjne dla ofiar i sprawców przemocy od 30 zł do 55 zł/h,
 - 4) stawka za konsultacje specjalistów (prawnik, lekarz, psycholog) od 40 zł do 60 zł/h,
5. Zatrudnienie pracowników : gospodarczego i pracownika do prowadzenia zajęć świetlicowych na umowę o pracę lub umowę – zlecenie w świetlicy środowiskowej w Wierzchowicach.
6. Wydatki związane z realizacją Gminnego Programu to środki pozyskane z dochodów z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Krośnice.
7. Dysponentem ww. środków jest Wójt, który przyznaje, a w nieuzasadnionych przypadkach cofa, dotacje. Uruchomienie środków następuje na podstawie umowy, porozumienia lub zlecenia gminy.

Sposób pozyskiwania realizatorów programu:

1. Zlecenie instytucjom oraz organizacjom pozarządowym wykonanie określonych zadań programu na podstawie umów cywilnoprawnych.
2. Finansowanie ofert lub ich zakup od osób prawnych i fizycznych, na podstawie umów cywilnoprawnych.

3. Wyszukiwanie osób przygotowanych profesjonalnie do działań i pracy w zakresie programu, wspieranie ich doskonalenia zawodowego, zawieranie umów zleceń na realizację określonych zadań programu.
4. Pozyskiwanie wolontariuszy do pomocy w realizacji programu, przez dofinansowywanie ich udziału w szkoleniach, warsztatach, seminariach, obozach szkoleniowych itp.